

Mattsson Lotta

Ohje kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laatimiseen

Helsinki 2016

Sisältö

Esipuhe valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laadintaan	2
Mitä valvontasuunnitelman ja -ohjelman tulee sisältää?	3
1 Johdanto	9
1.1 Valvonnan suunnitelmallisuus ja tavoitteet	9
2 Alueen ympäristöolosuhteet ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot	11
3 Valvottavat kohteet	12
3.1 Ympäristönsuojelulaki	12
3.1.1. Ympäristöluvanvaraiset ja rekisteröitävät kohteet	12
3.1.2 Ilmoitusvelvolliset toiminnot	13
3.1.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	14
3.2 Jätelain valvonta	14
3.2.1 Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta	14
3.2.2 Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset	15
3.2.3 Jätelain yleinen valvonta	15
3.3 Muun lainsäädännön mukainen valvonta	16
3.3.1 Vesilain ja vesihuoltolain valvonta	16
3.3.2 Maastoliikenne- ja vesiliikennelain valvonta	16
3.3.3 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta	16
4 Toimintojen riskinarviointi	18
4.1 Otantamenetelmät	18
4 Valvontaohjelman laatiminen	20
5 Valvontatoimenpiteet ja valvonnan maksullisuus	21
6 Valvontaohjelman toteutumisen arviointi	22
7 Valvonnan organisointi ja resurssit	23
7.1 Tehtävien delegointi viranhaltijoille	24
7.2 Viranomaisten välinen yhteistyö	24

Liitteet

Liite 1: Esimerkki riskinarvioinnin toteuttamisesta

Esipuhe valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laadintaan

Vuonna 2014 uudistettu ympäristönsuojelulaki toi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle uuden lakisäätetyn tehtävän, valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma 1.9.2017 mennessä.

Ympäristönsuojelulaissa säädetty valvonnan suunnitteluvastuu koskee ympäristönsuojelulain mukaisia luvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja. Valvonnan kokonaisuuden hahmottamiseksi on perusteltua koota myös muiden säädösten mukaiset kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät samaan valvontasuunnitelmaan. Erityisesti jätelain valvonta on järkevintä kuvata osana ympäristönsuojelulain mukaista valvontasuunnitelmaa jo nyt, koska eräiltä osin jätelain valvontaa koskevat suunnitelmat on laadittava viimeistään 1.1.2017.

Valvontaohjelmaan tulee kirjata ohjelmakaudella toteutettavat luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset ja muut säännöllisen valvonnan toimenpiteet. Valvontaohjelmasta on hyvä tehdä julkinen yhteenveto sekä ei-julkinen valvontataulukko, joka sisältää tarkat tiedot kohteista. Valvontaohjelma on edellytyksenä myös sille, että valvonnasta voidaan periä maksuja. Ennen ohjelman laatimista valvontamaksuja ei voida kerätä, vaikka niistä olisi säädetty taksassa.

Kuntaliitto on tehnyt tämän ohjeen valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laatimisen tueksi. **Ohjeen tarkoituksena on toimia tarkastuslistana valvontasuunnitelman ja -ohjelman laadinnassa. Suunnitelman laajuus ja tarkempi sisältö ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen harkittavissa. Ohjetta päivitetään suunnitelmallisen valvonnan kehittämisen ja siitä saatujen kokemusten myötä.**

Kunnissa joissa on vähän valvottavia laitoksia ja toimintoja valvontasuunnitelma ja -ohjelma voivat olla tiiviitä ja yksinkertaisia asiakirjoja. Tällöin valvontasuunnitelma voi olla muutaman sivun mittainen kuvaus, jossa on tuotu esille valvonnan tavoitteet ja toimintatavat.

Lainsäädäntö ei edellytä toiminnanharjoittajien kuulemistä valvontasuunnitelmasta, mutta Kuntaliitto suosittaa vaikuttamismahdollisuuksien varaamista hallintolain 41§:n

mukaisesti. Ilmoittamistapa on viranomaisen harkinnassa. Ilmoituksen ajankohta on sovitettava niin, että toiminnanharjoittajat ehtivät saada asiaa koskevia lisätietoja ja mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta.

Valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman yhteenvedon lautakuntakäsittely on suositeltavaa, vaikka ympäristönsuojelulain mukainen laatimisvelvollisuus ei edellytäkään hallintopäätöksen tekemistä. Lautakuntakäsittelyllä on tarkoitus lisätä päätöksentekijöiden tietoisuutta valvontatehtävistä ja käytössä olevista resursseista sekä edistää päätöksentekijöiden sitoutumista valvonnan tavoitteisiin.

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laadintaa varten kannattaa tutustua [Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaoppaaseen](#) (Ympäristöhallinnon ohjeita 9/2014) ja [Ympäristövalvonnan ohjeeseen](#) (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016).

Mitä valvontasuunnitelman ja -ohjelman tulee sisältää?

Tähän lukuun on kerätty ympäristönsuojelulain (527/2014) ja ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) vaatimukset valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman sisällöksi.

Ympäristönsuojelulaki

167 § Valvonnan järjestäminen

Valvontaviranomaisen on järjestettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskinarviointiin. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisen toimista valvonnan laadun ja tehokkuuden turvaamiseksi.

168 § Säännöllinen valvonta

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (valvontasuunnitelma). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Direktiivilaitoksen määräaikaistarkastus on tehtävä toiminnan riskitason mukaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden välein. Tällaisella laitoksella on tehtävä

kuuden kuukauden kuluessa ylimääräinen tarkastus, jos valvonnassa havaitaan, että laitokselle tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia on huomattavasti rikottu.

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvonta-toimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Tarkempia säännöksiä valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisesta ja sisällöstä, määräaikaistarkistuksista, ympäristöriskien arvioinnista sekä muusta säännöllisen valvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedottamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Katso myös perustelut:

[Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristönsuojelulaksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta](#) (HE 214/2013)

Ympäristönsuojeluasetus

28 § Valvontasuunnitelma

Ympäristönsuojelulain 168 §:ssä tarkoitetussa valvontasuunnitelmassa on oltava:

- 1) yleisluontoinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä suunnitelmaan kuuluvalla alueella;*
- 2) tieto viranomaisen valvontavastuulle kuuluvista luvanvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista luettelona tai erillisenä sähköisenä rekisterinä;*
- 3) kuvaus menettelystä valvontaohjelman laatimiseksi;*
- 4) tieto siitä, miten ympäristöriskien arviointi tehdään, mitä perusteita siinä käytetään ja miten se ohjaa valvontaohjelman laatimista ja valvontaa;*
- 5) tieto siitä, käytetäänkö määräaikaistarkastusten järjestämisessä otantamenettelyä, miltä osin otantaa käytetään ja mitkä ovat otannan laatimisen perusteet;*
- 6) kuvaus ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaisten tarkastusten vireilletulosta ja käytöstä; jos viranomaisella ei ole asiasta tarkempaa ohjeistusta, viittaus ympäristönsuojelulain 169 ja 186 §:n mukaisiin menettelyihin on riittävä;*
- 7) tieto valvonnan voimavaroista henkilötyövuosina ja muina valvontaa kuvaavina tunnuslukuina;*
- 8) kuvaus viranomaisten välisestä yhteistyöstä valvonnassa.*

29 § Määräaikaistarkastukset ja riskinarviointi

Määräaikaistarkastusten tiheys on määritettävä ympäristöriskien järjestelmällisen arvioinnin perusteella. Valtion valvontaviranomaisen on käytettävä arvioinnissaan ainakin seuraavia perusteita:

- 1) toiminnan mahdolliset ja tosiasialliset vaikutukset ihmisen terveyteen ja ympäristöön ottaen huomioon päästötasot ja -tyypit, onnettomuusriski sekä paikallisen ympäristön herkkyys;*
- 2) ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten, etenkin lupamääräysten, noudattaminen toiminnassa;*
- 3) toiminnanharjoittajan osallistuminen ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään;*
- 4) muu laitosta koskeva valvonta, jos se vastaa osittain tai kokonaan tämän lain mukaista valvontaa.*

30 § Valvontaohjelma

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaisessa valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista;*
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä;*
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.*

Katso myös perustelut: [Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi ympäristönsuojelusta](#).
Ympäristöministeriön muistio 25.8.2014.

Kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma

1 Johdanto

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Miksi valvontasuunnitelma on laadittu?
- Mitä valvontasuunnitelma sisältää?
- Mitkä ovat valvonnan tavoitteet?
- Mille ajanjaksolle valvontasuunnitelma on tehty ja milloin se päivitetään?

Valvontasuunnitelman alkuun on syytä kirjoittaa johdanto, jossa esitetään lyhyesti valvontasuunnitelman tarkoitus. Johdannossa voidaan esittää myös asioita, joita valvontasuunnitelmassa halutaan korostaa ja tuoda valvontasuunnitelmaa käsittelevän lautakunnan tietoisuuteen.

Valvontasuunnitelman sisältövaatimukset on esitetty ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa. Valvontasuunnitelman on käsiteltävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvaa ympäristönsuojelulain nojalla tehtävää valvontaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu myös muiden lakien mukaista valvontaa, jota on suositeltavaa käsitellä valvontasuunnitelmassa. Erityisesti jätelain mukainen suunnitelmallinen valvonta tulisi huomioida osana valvontasuunnitelmaa, ellei siitä tehdä erillistä suunnitelmaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma voi alkuun olla hyvin pelkistetty ja siihen voi jatkossa lisätä muidenkin kuin ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaiset suunnitelmallisen valvonnan toimenpiteet.

Johdannossa on hyvä tuoda esille mille ajanjaksolle valvontasuunnitelma on tehty ja milloin se päivitetään. Valvontasuunnitelman päivittämisestä ei ole säädetty laissa, mutta se on tarkastettava säännöllisesti. Valtuustokausittainen päivittäminen on käytännössä järkevää. Mikäli valvontaan vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia kauden aikana, on valvontasuunnitelma tarkastettava. Johdannossa voidaan mainita myös valvontaohjelman laatimisesta ja päivittämisestä. Valvontaohjelma on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla uusien ja poistuvien toimintojen osalta. Valvontaohjelman yhteenvedo voidaan päivittää esimerkiksi vuosittain.

1.1 Valvonnan suunnitelmallisuus ja tavoitteet

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisveloitteen tavoitteena on tehostaa valvontaa ja pyrkiä mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen, kohdentamalla valvonta ympäristönsuojelun kannalta merkittävimpiin tehtäviin. Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa valvontatehtävien asettamisen tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä

niiden asianmukaiseksi hoitamiseksi. Valvontasuunnitelmassa tehtävien priorisointi tehdään näkyväksi.

Valvonnan tavoitteena tulee olla laadukas ja tehokas valvonta, joka puuttuu epäkohtiin riittävän ajoissa. Suunnitelmallisen valvonnan kohdentumiseen tulee käyttää riskinarviointia, jolloin valvonta kohdistuu ympäristövaikutuksiltaan ja riskeiltään merkittävimpiin kohteisiin.

2 Alueen ympäristöolosuhteet ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Millaiset ovat ympäristönsuojeluviranomaisen toiminta-alueen ympäristöolosuhteet?
- Mitä pilaantumis- ja kuormitusriskejä alueella on?

Ympäristöolosuhteita kuvaavia tekijöitä ovat esimerkiksi:

- Asukasluku
- Yhdyskuntarakenne
- Vesihuollon ja jätehuollon järjestäminen
- Pinta-ala
- Vesistöjen osuus, vesistöjen tila
- Pohjavesialueet
- Luonnonsuojelualueet

Valvontasuunnitelmassa esitetään tietoja alueen ympäristöoloista ja yleisluonteinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä valvontasuunnitelmaan kuuluvalla alueella. Pilaantumisen vaaraa voidaan kuvata esimerkiksi tuomalla esiin kaikkein merkittävimmät pilaantumisriskiä aiheuttavat toiminnot, on kyseessä sitten kunnan, ELY-keskuksen tai muun viranomaisen valvontaan kuuluva laitos tai toiminto.

Tarkemmat kuvaukset kunnan valvomista kohteista ja niiden lukumäärästä esitetään seuraavassa luvussa, joka käsittelee valvottavia kohteita.

3 Valvottavat kohteet

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Kuinka paljon ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvia luvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on?
- Mitkä ovat ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakäytännöt muissa kuin luvanvaraisissa ja rekisteröitävissä kohteissa?
- Mitä eri lakien mukaista valvontaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee ja miten?

3.1 Ympäristönsuojelulaki

3.1.1. Ympäristöluvanvaraiset ja rekisteröitävät kohteet

Kaikki kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvat luvanvaraiset laitokset ja rekisteröitävät toiminnat kuuluvat säännöllisen valvonnan piiriin. Näiden toimintojen lukumäärät voi tuoda toimialoittain esille esimerkiksi taulukossa.

Ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen annetun lain mukaiset lupaharkintapäätökset voidaan mainita tässä kappaleessa määrällisesti, samoin ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluvat valvottavat kohteet kunnan alueella.

Ympäristöluvan varaiset toiminnot Toiminta / laitos	Kohteiden lukumäärä	% Kaikista kohteista
Metsäteollisuus		
Metalliteollisuus		
Energiantuotanto		
Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttonesteiden varastointi tai käsittely		
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta		
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maa-ainesten otto		
Mineraalituotteiden valmistus		
Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely		
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus		
Eläinsuojat		
Liikenne		
Jätteiden ammattimainen tai laitosmainen käsittely sekä jätevesien käsittely		
Ampumaradat		
Krematoriot		
Kiinteä eläintarha tai huvipuisto		
Pysyvä, ulkona sijaitseva laitosmainen suihkupuhaluspaikka		
Rekisteröitävät toiminnot Toiminta / laitos		
Energiantuotantoyksikkö		
Asfalttiasemat		
Polttonesteiden jakeluasema		
Kemiallinen pesula		
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta tai laitos		
Yhteensä		

Taulukko 1: Esimerkki kunnan valvomien ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien kohteiden taulukosta.

3.1.2 Ilmoitusvelvolliset toiminnot

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvia ilmoitusvelvollisia toimintoja ovat ympäristönsuojelulain 118 -120 §:n mukaiset tilanteet.

Ilmoituksenvarainen toiminta on usein lyhytaikaista, mistä syystä näiden toimintojen vuosittainen valvontaresursointi on vaikeasti arvioitavissa. Tässä yhteydessä voi kuitenkin kuvata mitkä ovat kunnan ympäristövalvonnan menettelytavat ilmoitusvelvollisten toimintojen kohdalla, tehdäänkö tarkastuksia toimenpidepyyntöihin perustuen vai tarkastaako viranomainen omasta aloitteestaan kohteita.

3.1.3 Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Poikkeustilanteet

Valvontasuunnitelmassa tulee olla kuvaus ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaisten tarkastusten vireilletulosta ja mikä on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen menettelytapa onnettomuus-, haitta- tai rikkomustilanteessa. Jos ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole asiasta tarkempaa ohjeistusta, viittaus ympäristönsuojelulain 169 ja 186 §:n mukaisiin menettelyihin on riittävä.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa yksittäisiä määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §) muille kuin luvanvaraiselle tai rekisteröitävälle toiminnalle. Annettua määräystä on tarpeen myös valvoa. Myös tämä valvontakeino on hyvä mainita valvontasuunnitelmassa.

Muut valvontakohteet

Muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet, kuten hajajätevesiastutuksen toimeenpano, nitraattiasetuksen valvonta, ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisen valvonta ja niiden eläinsuojien valvonta, jotka eivät ole lupavelvollisia, voidaan lyhyesti käsitellä tässä yhteydessä.

3.2 Jätelain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain (646/2011) nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta. Yleinen valvontavastuu on yhteinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Jätelain edellyttämä säännöllisen valvonnan kuvaus on järkevää sisällyttää ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelmaan. Jätelain mukaista valvontaa voidaan kuvata myös muilta osin, etenkin, jos ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaresurssia käytetään paljon jätelain mukaiseen valvontaan.

3.2.1 Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta

Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnan merkitsemiseksi jätehuoltorekisteriin. Ilmoitus jätteen keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin on valvonnan väline. Sen avulla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedon valvottavasta toiminnasta. Asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi keräystoiminta tulisi tarkastaa säännöllisesti.

3.2.2 Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset

Jätelain 124 § velvoittaa valvontaviranomaiset tarkastamaan määräajoin laitokset ja yritykset, joissa:

- 1) harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä;
- 2) syntyy vaarallista jätettä;
- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä;
- 4) toimitaan jätteen välittäjänä;
- 5) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja¹

Jätelain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulla näistä tehtävistä on jätteen ammattimaisen keräyksen valvonta sekä jätteen laitos- tai ammattimainen käsittely niiltä osin kuin ne kuuluvat kunnan ympäristönsuojelulain mukaisiin valvottaviin kohteisiin. Jätelain mukaan vastuu jätteiden kuljetus- ja välitystoiminnan valvonnasta kuuluu ensisijaisesti ELY-keskukselle. Vaarallista jätettä synnyttävien laitosten tai yritysten osalta valvontavastuu on jakamaton, joten valvontavastuusta on sovittava ELY-keskuksen kanssa.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja koskeva säännöllisen valvonnan velvoite on tullut voimaan 1.1.2016. Kunnan valvontaviranomaisen vastuulla on laatia riskinarviointiin perustuvat tarkastussuunnitelmat sellaisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavien kohteiden kuuluvien laitosten ja yritysten tarkastuksista, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Jätelain 124 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia ja muuta valvontaa koskevat suunnitelmat on laadittava viimeistään 1.1.2017.

3.2.3 Jätelain yleinen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluva jätelain yleinen valvonta kohdistuu muun muassa jätehuoltoon liittymisen valvontaan, jätehuoltomääräysten valvontaan ja roskaantumisasiin.

Roskaantumisen, roskaantumisesta johtuvan maaperän pilaantumisen ja rakennetun kiinteistön epäsiisteyden ja tapahtumien jätehuollon valvonnan osalta voidaan kuvata kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen rooli ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa. Ympäristönsuojeluviranomaisen, rakennusvalvontaviranomaisen ja ELY-keskuksen kannattaa sopia säännöistä näiden asioiden hoitamiseksi, jotta viranomaisten resurssit käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti.

Jätelain perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa ei-luvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen (JL 125 §) roskaantumisen ehkäisemiseksi

¹ Laki jätelain 117 a ja 124 §:n muuttamisesta (17.12.2015/1518). Voimaantulo 1.1.2016.

tai jätehuollon asianmukaisuuden varmistamiseksi. Mikäli yksittäinen määräys annetaan, on viranomaisen myös valvottava sitä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvoo osaltaan myös jätehuoltomääräyksiä.

3.3 Muun lainsäädännön mukainen valvonta

Myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvat vesilain, vesihuoltolain, maasto- ja vesiliikennelain sekä merenkulun ympäristönsuojelulain valvontatoimet ja -kohteet on hyvä kuvata valvontasuunnitelmassa.

Mahdollinen maa-aineslain mukainen valvontaohjelma voi ainakin alkuun olla järkevää pitää erillisenä asiakirjana, valvontamaksujen määräytymisen ja ehkä myös valvontatiheyden erilaisuudesta johtuen.

3.3.1 Vesilain ja vesihuoltolain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo vesilain (587/2011) ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen ELY-keskuksen kanssa, lukuun ottamatta mm. ojitusasioita, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena ja sille kuuluu vesihuollon valvontatehtäviä vesilaitosten toiminta-alueella, kuten arviointi kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon ja liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen.

3.3.2 Maastoliikenne- ja vesiliikennelain valvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää luvan järjestää toistuvasti kilpailuja tai harjoituksia moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla samassa maastossa ja hyväksyä moottorikelkkailureittien reitit suunnitelmat.

Vesiliikennelain (436/1996) mukaan moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Näiden luvanvaraisten toimintojen valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

3.3.3 Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukaisen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman. Kunnan ympäris-

tönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu myös kunnan hyväksymien satamaa koskevien jätehuoltomääräysten valvonta.

4 Toimintojen riskinarviointi

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Miten riskinarviointi tehdään ja mitä perusteita siinä käytetään?
- Mille kaikille toiminnoille riskinarviointi tehdään?
- Käytetäänkö otantamenetelmiä?

Riski ymmärretään yleisesti tarkoittavan toiminnasta aiheutuvaa tapahtumaa, jonka seurauksena ympäristö voi pilaantua. Riskin merkittävyyteen vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan seurauksen vakavuus. Mitä suuremman riskin toiminta ympäristölle aiheuttaa, sitä tiiviimmin sitä on valvottava.

Valvontasuunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi, minkä toimintatavan ympäristönsuojeluviranomainen on riskinarvioinnissaan valinnut. Suunnitelmassa on siis oltava tiedot siitä, miten ympäristöriskinarviointi tehdään, mitä perusteita siinä käytetään ja miten se ohjaa valvontaohjelman laatimista ja valvontaa.

Ympäristönsuojelulain mukaiset määräaikaistarkastusten tarkastuskohteet ja -tiheydet tulee perustua riskiarviointiin. Jätelain valvonnan osalta riskinarviointiin perustuvat tarkastussuunnitelmat tulee laatia sellaisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvien laitosten ja yritysten tarkastuksista, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Perusteellisessa riskinarvioinnissa on huomioitu sekä toimialakohtaiset riskit että laitospaikoittaiset riskit. Laitospaikoittainen riskinarviointi sisältää toiminta- ja sijaintiriskien arvioinnin. Niissä kunnissa, joissa luvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on vähän ja niiden toiminta tunnetaan hyvin, voidaan riskinarviointi tehdä suoraan laitospaikoittaisesti.

Liitteessä 1 on esitetty esimerkki riskinarvioinnin toteuttamisesta.

Riskinarviointia on kuvattu tarkemmin mm. Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun valvontaohjelman liitteessä: [Ympäristöriskien arviointi ympäristönsuojelun valvontaohjelmassa](#) ja Salla Finnilän opinnäytetyössä: [Ympäristöriskien arviointi ympäristövalvonnassa: Vantaan ympäristönsuojelu](#), Vaasan ammattikorkeakoulu 2015.

4.1 Otantamenetelmät

Määräaikaistarkastusten ajankohdat voidaan määrittää myös erilaisilla otantamenetelmyillä. Otantaryhmät voivat olla muun muassa toimialaryhmiä, riskiperusteisesti valikoi-

tuja ryhmiä, muita ennakolta määriteltyjä ryhmiä tai otanta voidaan tehdä puhtaana satunnaisotantana.

Ympäristönsuojeluasetuksen mukaisesti valvontasuunnitelmassa on selvitettävä käytetäänkö määräaikaistarkastusten järjestämisessä otantamenettelyä, miltä osin otantaa käytetään ja mitkä ovat otannan perusteet. Otantamenettelyn käyttöönotto on ympäristönsuojeluviranomaisen itse harkittavissa.

Otantamenetelmiä on kuvattu tarkemmin Jaana Pennasen raportissa: [Ympäristöriskien arviointi valvontaohjelman laadinnassa](#) (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 28/2013) ja ympäristöministeriön [Ympäristövalvonnan ohjeessa](#) (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016).

4 Valvontaohjelman laatiminen

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Mitä valvontaohjelma sisältää?
- Miten ja milloin valvontaohjelma laaditaan?

Valvontaohjelma koostuu yhteenvedosta ja valvontaorganisaation sisäiseen käyttöön tarkoitettuun kohde- ja toimenpidetaulukosta, joka on valvojan keskeinen työkalu. Valvontaohjelmaan on tarkoitus kuvata suunnitellut valvontatoimenpiteet tulevalle ohjelmakaudelle. Valvontaohjelma sisältää tiedot kaikista toteutettavista luvanvaraisista ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Valvontaohjelmaan on merkittävää tietoa kaikista luvanvaraisista ja rekisteröintivelvollisista toiminnoista, vaikka toimintaa harjoitettaisiin vielä siirtymäsäännösten perusteella aiemman luvan tai oikeuden perusteella.

Jätelain ja muiden lakien mukainen valvonta voidaan merkitä valvontaohjelmaan, mutta ne kannattaa pitää erillään ympäristönsuojelulain mukaisista valvontakohteista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi päättää valvontaohjelman kauden. Yleinen tapa on laatia valvontaohjelma vuosittain. Valvontaohjelma on pidettävä uusien ja poistuvien luvanvaraisten toimintojen osalta jatkuvasti ajan tasalla.

Valvontaohjelman yhteenvedon osalta valvontaohjelma on julkinen asiakirja ja sen valmistelussa kannattaa noudattaa avoimuutta. Päätöksessään lautakunta voi vahvistaa valvontaohjelman seuraavalle vuodelle. Valvontaohjelmasta päättäminen voidaan myös delegoida viranhaltijalle. Valvontaohjelman toimenpide- ja kohdeluettelo ei ole tarvetta julkaista. Toiminnanharjoittajalla on kuitenkin oikeus saada tietoonsa oma valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle.

5 Valvontatoimenpiteet ja valvonnan maksullisuus

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Miten valvontaa käytännössä tehdään ja mikä valvonta on maksullista?

Keskeisin suunnitelmallisen valvonnan keino on ympäristöluvallisissa ja rekisteröitävissä kohteissa tehtävä määräaikaistarkastus. Määräaikaistarkastusten tiheys on määritettävä ympäristöriskien järjestelmällisen arvioinnin perusteella, jossa huomioidaan toiminnan mahdolliset ja tosiasialliset vaikutukset ihmisen terveyteen ja ympäristöön, ottaen huomioon päästötasot ja -tyypit, onnettomuusriski sekä paikallisen ympäristön herkkyys. Tarkastuksia tehdään myös aiemmin havaittujen epäkohtien korjaamiseksi sekä valitusten ja yleisöilmoitusten perusteella.

Uusille lupavelvollisille kohteille tehdään ensimmäinen tarkastus toiminnan aloittamisen yhteydessä, jotta luvan antamien toimintaedellytysten täyttyminen pystytään tarkastamaan.

Tarkastuksista sovitaan toiminnanharjoittajan kanssa etukäteen. Tarkastukseen kuuluu ennakovalmistelu, keskimääräinen matka-aika, varsinainen tarkastus, tarkastuskertomuksen laadinta, toiminnanharjoittajan raporttien lukeminen ja muu tarkastuksen aiheuttama jälkityö. Tarkastus voi olla koko kohteen toimintaan tarkoitettu tarkastus tai se voi olla kohdennettu vain tiettyyn toiminnan osaan. Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle, muille tarkastuksessa mukana olleille tahoille ja kirjataan kunnan tietojärjestelmään.

Muita valvontatoimenpiteitä ovat raporttien ja seurantatietojen tarkastaminen sekä ilmoitusten ja yleisöilmoitusten käsittely. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa tehostaa antamiaan määräyksiä hallintopakolla.

Suunnitelmallisen valvonnan toimenpiteistä voidaan periä maksu, kunhan ympäristönsuojeluviranomainen on laatinut valvontaohjelman ja hyväksynyt valvontamaksut takassaan. Valvontaohjelmaan kirjataan kaikki maksulliset valvontatoimenpiteet.

Maksullisia toimenpiteitä määräaikaistarkastusten lisäksi ovat mm. vuosikertomuksen tarkastaminen, YSL 175 ja 176 §:n mukainen tarkastus hallintopakkomääräyksen valvomiseksi tai 181 § mukainen tarkastus toiminnan keskeyttämisen noudattamiseksi. Rikkomuspohjaiset maksut koskevat kaikkea toimintaa.

6 Valvontaohjelman toteutumisen arviointi

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Miten ja milloin valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan?
- Miten arvioinnista saatuja tuloksia hyödynnetään?

Seuraavien ohjelmakausien suunnittelun tueksi valvontaohjelmassa tulee olla arvio edellisen ohjelmakauden toteutumisesta. Arvioinnissa voi kuvata toteutuneiden suunnitelmallisten tarkastusten määrän ja miten toteutuma vastaa asetettuja tavoitteita. Myös muiden kuin suunnitelmallisten tarkastusten määrä kannattaa tuoda arvioinnissa esiin valvonnan kokonaiskuvan muodostamiseksi. Määrällisen seurannan lisäksi valvonnan laatua ja vaikuttavuutta on hyvä tarkastella. Toteutumisen seuraamisessa kannattaa hyödyntää tietojärjestelmiin kerättyä tietoa.

Valvonnan arviointi on järkevää toteuttaa samassa rytmissä kunnan normaalin talouden ja toiminnan seuraamisen kanssa. Lautakunnassa on syytä käydä keskustelua resursseista, valvontatarpeesta ja valvonnan kohdentamisesta valvontaohjelman toteutumista arvioitaessa.

Ympäristöluvanvaraiset laitokset	Valvonta-luokka	Kohteet	Tarkastukset
Metalliteollisuus			
Kemikaalien tai polttoaineiden varastointi			
Haihtuvia orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta			
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto			
Mineraalituotteiden valmistus			
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus			
Eläinsuojat tai kalankasvatus			
Liikenne			
Jäte- ja vesihuolto			
- jätteen hyödyntämiskohteet			
- jätteen vastaanotto ja käsittely			
Muu toiminta			
YSL 28 §:n mukaiset kohteet			
Yhteensä			
Rekisteröitävät kohteet	Valvonta-luokka	Kohteet	Tarkastukset
Asfalttiasemat			
Jakeluasemat			
Lämpölaitokset			
Yhteensä			

Taulukko 2: Esimerkki julkiseksi tarkoitettu valvontayhteenvedosta

7 Valvonnan organisointi ja resurssit

Vastaa tässä luvussa kysymyksiin:

- Kuinka paljon ympäristövalvontaan on kunnassa resursseja?
- Miten resurssit valvontatyöhön jaetaan?
- Mitä tehtäviä on delegoitu viranhaltijoille?
- Mihin valvontatoimenpiteisiin viranomaisten välinen yhteistyö keskittyy?
- Mitkä ovat keskeisimmät yhteistyöviranomaiset?

Valvontaan käytettävät resurssit tulee mitoittaa tarvetta vastaavaksi. Käytössä olevien voimavarojen arvioinnissa ja valvonnan mitoituksessa tulee huomioida myös valvontaa tekevän henkilöstön muut tehtävät.

Valvonnan organisointi vaihtelee kunnittain. Ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaan valvontaan käytettävissä olevasta työajasta tulisi varata määräaikaistarkastuksiin noin 25–30 %. Muu aika tulisi jättää raporttien tarkastuksiin, tarvittaviin ylimääräisiin tarkastuksiin, lausuntoihin, neuvontaan sekä muihin valvontatehtäviin.

Resursseja ja työtehtävien jakautumisesta kuvatessa on tärkeää tuoda ilmi, kuinka suuri osuus valvonnasta kuluu haitankärsijän ilmoittamien kohteiden valvontaan. Ilmoituksiin perustuva valvonnan osuus voi olla erittäin merkittävä kunnasta ja kunnan valitsemista toimintatavoista riippuen.

Kunnan ympäristövalvonnan voimavarat on hyvä kuvata henkilötyövuosina tai tuoda muuton esille jo siksi, että resurssit tehdään tällä tavoin näkyviksi. Vuosittain tehtyjen tarkastusten määrä voidaan myös esittää tässä yhteydessä tai kuvattaessa valvottavia kohteita (tässä ohjeessa luku 3).

Valvontasuunnitelmassa voidaan kuvata henkilöstöresurssi ympäristönsuojelutehtävien osalta tai pyrkien tarkempaan esittämistapaan, jossa arvioidaan myös valvontaan vuodessa käytettävät resurssit.

Nimike	Työaika ympäristönsuojelun tehtävissä	Työaika valvontatehtävissä
ympäristöpäällikkö	0,5 htv	
ympäristötarkastaja	1 htv	0,25 htv
ympäristötarkastaja	1 htv	0,25 htv
ympäristösuunnittelija	0,5 htv	
hallintosihteeri	0,5 htv	
Yhteensä htv	3,5 htv	0,5 htv

Taulukko 3: Esimerkki taulukosta, jossa on esitetty henkilötyövuodet ympäristönsuojelutehtävissä ja erikseen ympäristövalvontaan käytettävissä oleva työaika.

7.1 Tehtävien delegointi viranhaltijoille

Valvontatehtävien tehokas järjestäminen edellyttää ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille, tällöin esimerkiksi välitöntä reagointia edellyttävissä valvontatoimenpiteissä viranhaltija pystyy antamaan määräyksiä tai keskeyttämään toiminnan välittömästi.

Ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan delegointi voidaan valvontasuunnitelmassa esittää esimerkiksi lakikohtaisesti:

- Ympäristönsuojelulaki
 mikä toimenpide: kenelle delegoitu
 ...
- Jätelaki
- Vesilaki

7.2 Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontasuunnitelmaan on kuvattava tärkeimmät valvonnan yhteistyötahot ja mitä yhteistyötä eri viranomaisten välillä on. Valvontasuunnitelmassa voi tuoda esille, mitkä ovat eri viranomaisten tehtävien yhtymäkohdat kunnan ympäristövalvontaan ja miten yhteistyötä pystyttäisiin kehittämään edelleen.

Yhteistyötahojen ja yhteistyön määrässä voi kuntakohtaisesti olla suuriakin eroja. Seuraavassa listassa on tuotu esille tyypillisiä kuntien ympäristövalvonnan yhteistyötahoja ja tyypillisiä yhteistyökohteita.

Yhteistyöviranomainen	Valvontakohteet
Kunnan rakennusvalvonta	rakennuslupahakemukset, hajajätevesisuunnitelmat, ylijäämämaiden läjittäminen, roskaamiskohteet, hevostallit
Kunnan ympäristöterveydenhuolto	ympäristölupahakemukset, maatalouskohteet, tapahtumat, joissa elintarvikkeita, jätehuolto
Kunnan kaavoitus	kaavahankkeet
Kunnan tekninen toimi	yleiset alueet, infran rakentaminen ja ylläpito
Jätehuoltoviranomainen	jätelain kohteet, liittyminen jätehuoltoon
Maaseututoimi	maatalouskohteet
Vesi- ja jätehuoltolaitokset	vesi- ja jätehuollon valvontakohteet
Naapurikunnat	vaikutuksiltaan kunnan rajat ylittävät kohteet (melu, louhinta)
ELY-keskus	ympäristöluvut, pilaantuneiden maiden puhdistaminen, onnettomuustilanteet
Aluehallintovirastot	ympäristöluvut
Palo- ja pelastuslaitos	öljyntorjunta, öljysäiliöt, kemikaalikohteet, onnettomuudet
Poliisi	rikkomustilanteet
TUKES	tarkastuskäynnit kemikaalien varastointi
Evira	maatalouskohteet: lannoitus, eläinperäiset jätteet
Museovirasto	kulttuurimaisemakohteiden työluvut
Tulli	tarkastuskäynnit, luvattomat kaatopaikat
SYKE	öljyvahingot merialueella, jätteidensäirrot
Muut mahdolliset yhteistyöviranomaiset	

Taulukko 4: Esimerkki keskeisimmistä yhteistyötahoista ja yhteisistä valvontatoimenpiteistä

Liite 1: Esimerkki riskinarvioinnin toteuttamisesta

Tässä liitteessä on esitetty yksi tapa toteuttaa toimialakohtainen ja laitoskohtainen riskinarviointi.

Toimialakohtainen riskinarviointi

Toimialakohtainen riskinarviointi alkaa erilaisista toiminnoista aiheutuvien ympäristöriskien tunnistamisella. Arvioinnissa käytettäviä riskejä ovat:

- päästöt ilmaan, sisältää pölyn ja hajun, määrä ja laatu
- melupäästöt ja tärinä
- viemäriin johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- vesistöön johdettavat jätevedet, määrä ja laatu
- muodostuvat jätteet, määrä ja laatu
- päästöt maaperään ja pohjaveteen
- roskaantuminen ja epäsiisteys
- vaarallisten aineiden määrä
- onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski

Tunnistetut toimialakohtaiset riskit pisteytetään. Tähän käytetään taulukon 1 asteikkoa. Yhteenlasketun riskipisteetyksen perusteella toimialat sijoitetaan neljään valvontaluokkaan, katso taulukko 2.

Pisteet	Riskin merkittävyys
0	ei riskiä (toiminnalla ei ole ympäristövaikutuksia)
1	vähäinen (lyhytaikainen viihtyvyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa)
2	kohtalainen (aiheuttaa viihtyvyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa)
3	merkittävä (aiheuttaa vaaraa terveydelle, merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa)

Taulukko 1: Riskin merkittävyyden arvioiminen

Pisteet (toimiala)	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
yli 15	I	kerran vuodessa
10–14	II	kerran 3 vuodessa
5–9	III	kerran 5 vuodessa
0–4	IV	kerran 8 vuodessa

Taulukko 2: Riskipisteiden osoittama valvontaluokka ja tarkastusväli

Laitoskohtainen riskinarviointi

Seuraavassa vaiheessa tunnistetaan kunkin laitoksen yksilölliset riskit. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka.

Arvioinnissa huomioidaan laitoksen sijaintiriski ja toimintaan liittyvä riskit taulukon 3 mukaisesti. Pisteitä laitokselle annetaan joka kohdassa 0 tai 1. Arvioinnissa voidaan huomioida valvontahistoria: tarkkailu- ja vuositiedot sekä valvottavasta kohteesta tehdyt yleisö- ja häiriöilmoitukset. Myös ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

Pisteet	Sijaintiriski
	pohjavesi
	pintavesi
	asutuksen /loma-asutuksen läheisyys
	vaikutuspiirissä olevat muut herkäät kohteet (koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet)
Pisteet	Toimintariski
	toiminnan luonne ja laajuus
	tilat ja laitteet
	tuotantoon ja valmistukseen liittyvät tekijät
	kuljetukset ja varastointi
	(valvontahistoria - tarkkailujen määrä ja vaativuus - raportoinnin määrä ja vaativuus - lupamääräysten ja säädösten noudattaminen - tapahtuneet onnettomuudet ja poikkeustilanteet - vapaaehtoiset ympäristöjärjestelmät)

Taulukko 3: Laitoskohtainen sijainti- ja toimintariskin arviointi

Laitoskohtaiseen pistemäärään lisätään toimialakohtaiset riskipisteet.

Pisteet (toimiala +laitos)	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
yli 23	I	kerran vuodessa
16–22	II	kerran 3 vuodessa
9–15	III	kerran 5 vuodessa
0–8	IV	kerran 8 vuodessa

Taulukko 4: Riskipisteiden osoittama valvontaluokka ja tarkastusväli

Yhteenlaskettujen pisteiden perusteella saadaan laskettua valvontaluokka, jota tarkastellaan vielä riskimatriisin avulla. Riskimatriisin avulla pystytään arvioimaan tunnistettujen riskien merkittävyys, katso taulukko 5. Riskimatriisissa huomioidaan riskin toteutumisen todennäköisyys ja tapahtuman seurauksena aiheutuvan pilaantumisen merkittävyys. Riskimatriisin tuloksen perusteella valvontaluokkaa voidaan muuttaa vielä joko korkeammaksi tai matalammaksi valvontaluokaksi.

Riskin todennäköisyys	Valvontaluokka		
Suuri	III	II	I
Kohtuullinen	IV	II	I
Pieni	IV	III	II
Riskin seuraus	Lievä	Kohtalainen	Vakava

Taulukko 5: Riskimatriisi

Näin muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka, joka ilmaisee kuinka usein laitos on tarkastettava.

Riskiluokat	
Riski-luokka I	"Ympäristöpäästöllä voi olla terveyteen ja ympäristön tilaan liittyviä merkittäviä seurauksia. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Toimintaa on valvottava tiheästi, valvontakäynnit kerran vuodessa"
Riski-luokka II	"Ympäristöpäästöllä voi olla viihtyvyyteen ja ympäristön tilaan liittyviä, kestoaltaan vaihtelevia seurauksia. Toimintaa on valvottava tavanomaisella tiheydellä, valvontakäynnit kerran kolmessa vuodessa"
Riski-luokka III	"Ympäristöpäästöllä voi olla vähäisiä ja lyhytaikaisia vaikutuksia. Ei aiheuta ympäristön pilaantumista. Toimintaa valvottava tavanomaisella tiheydellä kerran viidessä vuodessa"
Riski-luokka IV	"Ympäristöpäästöllä ei juurikaan vaikutusta ympäristöön. Toimintaa valvottava tavanomaista harvemmin, valvontakäynnit kerran kahdeksassa vuodessa"

Taulukko 6: Riskiluokkien kuvaus ja tarkastusvälit

Lähteet:

Ympäristönsuojelulaki 527/2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140527> (29.3.2016)

Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013/20130214> (HE 214/2013) (22.3.2016)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 713/2014.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140713> (29.3.2016)

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi ympäristönsuojelusta. Ympäristöministeriön muistio 25.8.2014.

<http://www.ym.fi/download/noname/%7BBBFD9AE4-9D6F-4D60-AC3E-DE6B43E1BC07%7D/102886> (29.3.2016)

Finnilä, Salla: Ympäristöriskien arviointi ympäristövalvonnassa: Vantaan ympäristönsuojelu. Vaasan ammattikorkeakoulu 2015.

<http://www.theseus.fi/handle/10024/91270> (22.3.2016)

Helsingin kaupungin ympäristökeskus: Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun valvontaohjelman liite: Ympäristöriskien arviointi ympäristönsuojelun valvontaohjelmassa.

<http://dev.hel.fi/paatokset/media/att/3b/3b2625731996f0619f258177c9a8ddceba45bb5d.pdf> (22.3.2016)

Linnove, Elina (toim.): Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopas 2014. Ympäristöhallinnon ohjeita 9/2014.

<http://hdl.handle.net/10138/153474> (29.3.2016)

Pennanen, Jaana: Ympäristöriskien arviointi valvontaohjelman laadinnassa. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 28/2013.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41054/SYKEra_28_2013.pdf?sequence=1 (22.3.2016)

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä: Valvontaohjelma 2016.

Ympäristöministeriö: Ympäristövalvonnan ohje. Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/74989> (27.5.2016)